

VOLUM EDITAT DE
ALINA PAVELESCU

Martha Bibescu și vocile Europei

CORRESPONDENȚĂ ȘI DOSAR CNSAS
1941–1945

Traducere din limbile franceză și engleză și note de ALINA PAVELESCU

Traducere din limba germană de CORINA PETRESCU

Prefață de MIHAI BRÂNCOVEANU

ISBN 978-606-793-104-4

CORINT
BOOKS

—2017—

Cuprins

Prefață de Mihai Brâncoveanu	4
Introducere de Alina Pavelescu.....	11
Mulțumiri	25
Notă asupra ediției	27
Prolog	29
Martha Bibescu – dosar informativ	37
Correspondență – vocile Europei.....	99
Epilog	235

Martha Bibescu, dosar informativ¹

9 august 1941

Agentura „H”

Jacques Truelle, ministrul Franței, intenționează, potrivit unei convorbiri telefonice avută [i]eri cu Martha Bibescu, să plece la moșia acesteia, la Posada, pentru a pune la punct o serie de acte și documente rămase de la defunctul VALENTIN BIBESCU și din cari, mare parte, interesează Franța și raporturile româno-franceze.

(fila 2)

27 august 1941

Agentura „H”

Principesa Martha Valentin Bibescu, ce se află la Posada-Comarnic, i-a făcut o lungă prezentare lui Jacques Truelle, ministrul Franței, în legătură cu propaganda franceză în România. Între altele, ea propune mai multe reuniuni la castelul său de la Posada.

(fila 4)

21 septembrie 1941

Agentura „H”

Ministrul Truelle și Jacqueline Dumier au plecat sâmbătă la Posada-Comarnic, unde sunt oaspeții principesei Martha Bibescu.

(fila 5)

¹ CNSAS, Dosar I 211962.

18 octombrie 1941

Sursa „Monique”

După ultimele informații primite de la Legația Franceză, putem preciza că în urma ultimei vizite a lui Truelle la castelul Posada-Comarnic s-a discutat crearea unui birou de informații ce va funcționa la reședința din Mogoșoaia al [sic!] dnei Bibescu și se va ocupa de informații politice ce vor fi transmise lui Truelle prin intermediul lui Jacqueline Dumier.

(fila 6)

2 ianuarie 1942

Sursa „Monique”

DI Truelle a primit o scrisoare de la dna Bibescu – Mogoșoaia, văduva răposatului principele [sic!] Valentin G. Bibescu, prin care îl anunță că, din cauza timpului nefavorabil, se amână consfăturile pro-franceze hotărâte a începe după data de 20 ianuarie în cercul intim al D-sale.

Asupra activității acestui cerc, noi am comunicat la timp informațiile necesare.

(fila 194)

24 ianuarie 1942

[Serviciul Special de Informații, Secția Specială „G”,
intrare nr. 1428/9, 29.01.1942]

Notă

Principesa Martha Bibescu din Mogoșoaia a scris din Chitila (Ilfov) o scrisoare doamnei Eleanor Roosevelt¹ la Casa Albă din Washington USA.

La această scrisoare, doamna Roosevelt a răspuns dând știri despre progresul activității Legației poloneze din Washington, pentru soarta a circa 20 000 de polonezi duși de Soviete.

¹ Eleanor Roosevelt (1884-1962), soția lui Franklin D. Roosevelt, președinte al Statelor Unite ale Americii între 1933 și 1945. Eleanor Roosevelt a avut o prodigioasă activitate de activistă pentru drepturile civice ale femeilor, iar în timpul celui de-al Doilea Război Mondial s-a implicat în susținerea moralului trupelor anglo-americane și în ajutorarea victimelor războiului din Europa.

Curioasă este introducerea: „Draga mea prințesă Bibescu”; și mai curios este că o prințesă româncă se mai interesează încă și astăzi de soarta unor deportați polonezi.

Rezoluție manuscrisă:

„Este fica [sic!] doctorului Asquith – astfel că e explicabil”¹ – ss indescifrabilă (fila 7)

2 februarie 1942

Sursa „Rudi”

Secretarul dlui Mihai Antonescu², dl Barbu Gh.³, a mâncat sâmbătă la Palatul Mogoșoaia al Marthei Bibescu, adus de un dl Berindei și un doctor Isăcescu.

Martha Bibescu l-a invitat pentru a-i cere un serviciu pe lângă dl Mihai Antonescu. (fila 8)

Nr. 49004/C din 3 februarie 1942

Marele Stat-Major General, Secția a II-a

Către

Serviciul Special de Informații

Am onoarea a înainta, în copie, o notă contrainformativă, rugându-vă să binevoiați a dispune verificarea ei.

D.O.

p. Șeful Secției a II-a

Lt.-colonel I. Catană

p. Șeful Biroului II

Maior V. Angelescu

(fila 14)

¹ Confuzie între Martha Bibescu și Elizabeth Asquith, soția lui Antoine Bibescu, vărul Marthei. Elizabeth Asquith era fiica lui Herbert Henry Asquith, prim-ministru al Marii Britanii în perioada 1908–1916.

² Mihai Antonescu (1904–1946), vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al afacerilor externe în guvernul condus de Ion Antonescu (1941–1944). După bătălia Stalingradului, a fost însărcinat tacit de Ion Antonescu să conducă negocierile cu Aliții privind eventuala ieșire a României din alianța cu Puterile Axei. Pentru susținerea acordată pogromului împotriva evreilor din România, Mihai Antonescu a fost executat în 1946, împreună cu mareșalul Ion Antonescu, drept criminali de război.

³ Gheorghe Barbu[l] era șeful de cabinet al lui Mihai Antonescu.

Notă contrainformativă

La castelul de la Mogoșoaia a[1] doamnei Martha Bibescu, precum și la locuința sa din București, dna Bibescu întrunește foarte des pe membrii corpului diplomatic și pe agenții lor și pun la cale diferite chestiuni dăunătoare Statului și aliaților noștri.

Prin intermediul acestei doamne se face legătura între diferitele legații.

Se pare că la aceste adunări iau parte și generalii pensionați din oficiu și nemulțumiți.

(fila 15)

Către Direcțiunea Generală a Poliției

Am onoarea a vă transmite alăturat pașaportul diplomatic aparținând principesei Martha Bibescu, împreună cu corespondența respectivă, aducându-vă la cunoștință că suntem de părere că aprobarea de plecare din țară a sus-numitei doamne nu se poate da decât de către domnul vicepreședinte al Consiliului de Miniștri¹.

p. Șeful Serv. Special de Informații

Tr. Borcescu²

(fila 16)

16 februarie 1942

Notă

Aseară a avut loc la Palatul Mogoșoaia cununia religioasă a principelui Basarab Brâncoveanu cu principesa Marina Știrbey³.

Solemnitatea cununiei a avut loc în pivnița castelului transformată în capelă.

Serviciul religios a fost oficiat de episcopul Veniamin înconjurat de 10 preoți.

¹ Este vorba de Mihai Antonescu.

² Traian Borcescu (1899-1999), ofițer de contrainformații, colaborator al directorului SSI, Eugen Cristescu. În SSI, a fost adjunctul șefului Agenției Frontului de Sud, coordonând activitatea rezidențelor de spionaj din străinătate, apoi a devenit șeful Secretariatului, iar de la 1 decembrie 1941 a fost numit șef al Secției Contrainformații, funcție pe care a deținut-o până în 1944. În 1945, a fost arestat pentru prima dată, împreună cu Eugen Cristescu și alți ofițeri SSI. În 1949 a fost condamnat la închisoare pe viață pentru „activitate intensă împotriva clasei muncitoare”; a fost eliberat din închisoare în 1964. După decembrie 1989, a fost înaintat la gradul de colonel în retragere.

³ E vorba despre nepoata Marthei și a lui George Valentin Bibescu, aviatorea Marina Știrbey, una dintre primele femei-aviator din România. Marina Știrbey era fiica prințului George Știrbey și nepoată a lui Barbu Știrbey. În februarie 1942 s-a căsătorit cu prințul Constantin Basarab Brâncoveanu, nași fiind Martha Bibescu și arhitectul George Matei Cantacuzino, văr al familiei Bibescu.

Nași au fost: principesa Bibescu cu arhitectul Alexandru Cantacuzino¹, cumnatul miresei.

După cununie a avut loc o recepție scurtă în castelul principal unde locuiește principesa Bibescu, iar apoi o a doua recepție în castelul secundar, recepție oferită de principesa Știrbey.

Au participat peste 300 de persoane.

Dintre oficialități, au fost remarcați:

Dl Comandor Jienescu², dl inginer Bușilă³.

Din Corpul Diplomatic au participat: ministrul Franței, ministrul Braziliei, ministrul Spaniei și dl Von Ritgen de la Legația Germaniei.

Între invitați se aflau familiile înrudite Costandake, Cretzulescu, Ghika, Ghermani, foarte mulți aviatori și aviatoare, mult tineret din clientela obișnuită a „Melody Bar”-ului (tânărul Vintilă Brătianu, Nicu Polizu-Micșunești, frații Alimănișteanu etc.).

Oaspeții au fost delectați de orchestra Fănică Luca și jazzul Bibi Alexandrescu, iar la cununia religioasă a cântat corul „Domnița Bălașa”.

Petrecerea a ținut până dimineața, terminându-se printr-o beție generală.

Bufetul a fost servit de Casa „Capșa” a cărei notă de plată întrece suma de 500 000 lei.

Informatorii mei îmi precizează că nu s-a discutat politică de niciun fel.

(filele 201-202)

I.G.J.

19 februarie 1942

[Notă manuscrisă: „Borcescu. Instrucțiuni.”]

Notă

În ziua de 15 februarie a.c. a avut loc la palatul dnei Martha Bibescu din comuna Mogoșoaia, județul Ilfov, cununia oficială a ficei [sic!]⁴ acesteia Marina Știrbei cu un descendent al familiei Brâncoveanu.

¹ Confuzie: era vorba de arhitectul George Matei Cantacuzino.

² Gheorghe Jienescu (1894-1971), general de aviație, era subsecretar de stat al Aerului și Marinei la Ministerul Apărării Naționale.

³ Constantin Bușilă (1877-1949) a fost între 1941-1943 ministru al lucrărilor publice și comunicațiilor. După război, a fost condamnat la închisoare, alături de alți miniștri din guvernul Ion Antonescu. A murit în 1949 la penitenciarul Aiud.

⁴ Confuzie; vezi nota 3, p. 40.

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

ALBUM

Martha Bibescu, fotografiată
la Mogoșoaia la sfârșitul anilor 1920
(BNR, Colecția Saint-Georges).

Martha Bibescu,
portret fotografic, anii 1930
(BNR, Colecția Saint-Georges).

Martha Bibescu vizitând Grecia, 1940
(BNR, Colecția Saint-Georges).

